

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

Семеняга Кирило Ігорович

УДК 340.5

ВІДМІННІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙ З ПРАВОВОЇ ТОЧКИ ЗОРУ

АВТОРЕФЕРАТ

роботи на здобуття освітнього ступеня «Магістр»
спеціальність 081 «Право»
освітня програма «Право»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент
Шаповалова О.І.

Рецензент: к.ю.н., доцент (б.в.з.)
Панченко С.С.

Миколаїв– 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Масштабний розвиток ринкових відносин в Україні і розширення сфери їх реалізації у сфері господарювання, запровадженням численних змін у діюче національне законодавство у сфері регулювання правового статусу юридичних осіб (організацій), прийняття нових Законів та запровадження глобальних нововведень у сфері регулювання правового статусу господарських товариств, зміни у динаміці вітчизняного соціального середовища та багато інших фактів закономірно призвели до вельми очікуваної появи нових правових інститутів. Варто зауважити, що такого роду інститути не є вдосконаленими моделями старих, а, навпаки, є повністю новими, що, відповідно, змушує представників юридичної доктрини досліджувати осноположні категорії вітчизняного цивільного і господарського права, зокрема таких як юридична особа і організація.

Сьогоднішня практика дає підстави стверджувати, що глобальні трансформації економічного потенціалу України відбуваються, насамперед, під впливом серйозної еволюції національного ринкового середовища та запровадження перспективних форм господарювання, важливих змін у відносинах права власності. Історичний досвід показує, що поява великої чисельності різноманітних форм власності спричинила становлення нових форм економічної діяльності та як наслідок прийняття нового законодавства у сфері господарських товариств як основних суб'єктів підприємницької діяльності. На сьогоднішній день формування інституту юридичних осіб (організацій) у рамках національного законодавства України нерозривно пов'язане із розвитком та вдосконаленням його у світовій практиці, враховуючи курс національної економіки на глобалізацію, інтеграційні міждержавні процеси, уніфікацію правових норм та інтеграцію України до Європейського Союзу.

Науково-теоретичною базою дипломної роботи стали праці відомих вчених у галузях теорії права, цивільного права та господарського права, таких як

С.С. Алексєєв, В.І. Борисова, Є.В. Богданов, С.М. Братусь, В.А. Васильєва, А.В. Венедиктов, О.М. Вінник, І.П. Грешников, В.П. Грибанов, В.А. Давидов, В.В. Долінська, О.С. Йоффе, І.А. Зенін, А.І. Камінка, Т.В. Кашаніна, О.Р. Кібенко, Н.В. Козлова, В.М. Кравчук, І.Є. Красько, Н.С. Кузнєцова, М.І. Кулагін, І.М. Кучеренко, В.В. Луць, Р.А. Майданик, В.П. Мозолін, В.А. Мусін, І.В. Спасибо-Фатєєва, Є.О. Суханов, І.Т. Тарасов, Д.В. Таріканов, Є.О. Харитонов, О.І. Харитонова, Б.Б. Черепакін, Я.М. Шевченко, В.С. Щербина, І.С. Шиткіна, Р.Б. Шишка, Б.В. Шуба та інші.

Актуальність обраної теми обумовлена, насамперед, відсутністю у національній правовій доктрині спеціальних комплексних досліджень, присвячених інституту юридичних осіб (організацій), а також відсутністю у національному законодавстві визначення таких категорій як «організація», «організація зі статусом юридичної особи», «організація без статусу юридичної особи», що є значним недоліком і недопрацюванням законодавця.

Усі вище названі підстави обумовили вибір теми цієї наукової роботи, покликаної шляхом застосування у більшій мірі методу порівняльно-правового аналізу заповнити наявні прогалини законодавчих положень, які є недосконалими і перешкоджають нормальному розвитку господарських і цивільних правовідносин.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є аналіз наукових та законодавчих положень у сфері регулювання суспільних відносин щодо діяльності організацій зі статусом юридичної особи та організацій без такого статусу, на основі чого здійснити правильне відмежування юридичних осіб зі статусом юридичної особи від юридичних осіб без такого статусу.

Виходячи з мети дослідження у роботі були поставлені наступні завдання:

- розкрити сутність поняття юридичної особи, вказати на її основні ознаки;
- дослідити правові аспекти правосуб'єктності юридичних осіб;
- навести загальну теоретико-правову характеристику державних організацій;
- надати правову характеристику некомерційним організаціям;

- охарактеризувати організації, які не мають статусу юридичної особи та ґрунтуються на нормах права, що регулюють спільну діяльність;
- проаналізувати правовий статус акціонерних товариств (публічних і приватних) як одних із форм господарських товариств в Україні;
- дослідити кризь призму новоприйнятого профільного Закону правовий статус та особливості діяльності товариств з обмеженою відповідальністю і товариства з додатковою відповідальністю у системі господарських товариств;
- визначити ключові ознаки повних товариств як однієї із форм господарських товариств;
- розкрити правовий статус командитних товариств в Україні;
- здійснити порівняльний аналіз господарських товариств в Україні;
- провести відмежування і навести основні відмінності організацій із статусом юридичної особи та без статусу юридичної особи.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері діяльності організацій зі статусом юридичної особи та організацій без такого статусу.

Предмет дипломної роботи становлять правові (юридичні) відмінності організацій зі статусом юридичної особи та без такого статусу між собою.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям наукового дослідження є сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання.

Історико-правовий метод дослідження застосовувався для дослідження правових аспектів виникнення юридичних осіб (організацій), їх розвитку і становлення як на теренах України та зарубіжних країн.

Діалектичний метод дозволив розглянути правовий статус юридичних осіб в цілому і окремих господарських товариств: акціонерних товариств, товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, повних і командитних товариств.

Системно-структурний метод покладено в основу дослідження господарських товариств як форм (елементів) юридичних осіб (організацій) в цілому та організацій зі статусом юридичної особи і без такого статусу зокрема.

Порівняльно-правовий метод є основним методом дослідження даної теми роботи, який було використано під час аналізу національного законодавства про господарські товариства і законодавства зарубіжних країн, а також при проведенні порівняльної характеристики організацій зі статусом юридичних осіб та організацій без такого статусу, що ґрунтуються на правових нормах про спільну діяльність.

Усі методи дослідження використовувалися у тісному взаємозв'язку, що забезпечило достовірність наукових результатів і узгодженість сформульованих у дипломній роботі висновків і пропозицій.

Теоретичну основу магістерської роботи становлять наукові положення, що містяться у працях українських та зарубіжних дослідників із теорії права, цивільного права, господарського права, корпоративного права.

Нормативно-правову та інформаційну основу дипломної роботи складають: Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України «Про акціонерні товариства», Закон України про «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», Закон України «Про господарські товариства», законодавство зарубіжних країн, міжнародно-правові акти.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості на основі наведених наукових теоретичних розробок і законодавчих положень відмежувати організації зі статусом юридичної особи від організацій без статусу юридичної особи.

Структура та обсяг дипломної роботи зумовлені предметом, метою та завданнями дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що включають одинадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел.

У першому розділі викладена теоретико-правова характеристика юридичних осіб як організацій, а саме: проведено історичний аналіз становлення і розвитку юридичних осіб як публічного так і приватного права в Україні; визначено сутність поняття «юридичної особи»; розкриті визначальні ознаки, притаманні юридичній особі, а саме: організаційну єдність, майнову відокремленість, участь у цивільному обороті від власного імені, здатність нести

майнову відповідальність, здатність бути позивачем або відповідачем у суді; проаналізовано цивільну правосуб'єктність юридичних осіб (організацій); охарактеризовано державні організації, некомерційні організації та організації без статусу юридичної особи, що ґрунтуються на нормах права, що регулюють спільну діяльність.

Другий розділ включає в себе характеристику господарських товариств (організацій). Зокрема: проаналізовано правовий статус акціонерних товариств (публічних і приватних); досліджено кризу призму новоприйнятого профільного Закону правовий статус та особливості діяльності товариств з обмеженою відповідальністю і товариства з додатковою відповідальністю у системі господарських товариств; визначено ключові ознаки повних товариств як однієї із форм господарських товариств; розкрито правовий статус командитних товариств в Україні.

У третьому розділі дипломної роботи зроблено порівняльний аналіз господарських товариств (організацій) та наведено основні відмінності організацій із статусом юридичної особи та без статусу юридичної особи, що дозволило відмежувати їх один від одного.

Загальний обсяг магістерської роботи становить 86 сторінок, з яких основний текст – 79 сторінок, список використаних джерел – 7 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми магістерської роботи, ступінь наукової розробки проблеми дослідження; визначені основна мета і конкретні завдання роботи, її об'єкт і предмет, методологічні, теоретичні та емпіричні основи. Розкривається теоретичне й практичне значення отриманих результатів і апробації роботи.

В **Розділі 1** магістерської роботи досліджується поняття і сутність категорій: «юридична особа»; юридичне поняття організації та організаційної єдності; правосуб'єктність юридичних осіб; загальна характеристика державних

організацій; теоретико-правова характеристика некомерційних організацій; організації без статусу юридичної особи як суб'єкти, що ґрунтуються на нормах права, що регулюють спільну діяльність.

В підрозділ 1.1. ґрунтовно досліджено поняття юридична особа. Розглянуто суть цієї категорії та надані певні висновки щодо бачення положення юридичною особою на теренах правового поля України.

В підрозділі 1.2. дано визначення таким поняттям, як організація й організаційна єдність, а також зазначено який є підходів до тлумачення цих термінів є більш коректним.

В підрозділі 1.3. розглянуто підходи до розуміння самої категорії «правосуб'єктність».

В підрозділі 1.4. надана загальна характеристика державних організацій. Серед них є: державні комерційні підприємства, казенні підприємства, державні акціонерні товариства, 100 % акцій яких перебуває у державній власності.

В підрозділі 1.5. надана теоретико-правова характеристика некомерційних організацій та доповнені рекомендаціями щодо покращення законодавчої бази функціонування некомерційних організацій.

В підрозділі 1.6. аналіз питання організацій без статусу юридичної особи як суб'єктів, що ґрунтуються на нормах права, що регулюють спільну діяльність надав висновки щодо того, що спільна діяльність без створення юридичної особи є суб'єктом господарської діяльності в Україні і потребує формування неупередженої, достовірної та своєчасної інформації з метою управління та контролю діяльності і сплати податків

Розділ 2 магістерської роботи включає в себе характеристику господарських товариств (організацій). Зокрема: проаналізовано правовий статус акціонерних товариств (публічних і приватних); досліджено крізь призму новоприйнятого профільного Закону правовий статус та особливості діяльності товариств з обмеженою відповідальністю і товариства з додатковою відповідальністю у системі господарських товариств; визначено ключові ознаки

повних товариств як однієї із форм господарських товариств; розкрито правовий статус командитних товариств в Україні.

Так, в *підрозділі 2.1.* розглянуто законодавчу різницю між публічними акціонерними товариствами та приватними. Як показали результати проведеного аналізу, приватна форма акціонерного товариства не потребує вільного обігу акцій та є більш простою з точки зору корпоративного управління. Переваги приватної форми акціонерного товариства у порівнянні з публічною стали основою масової реорганізації вітчизняних публічних акціонерних товариств у приватні.

Що стосується *підрозділу 2.2.*, то у ньому зазначено, що ТОВ і ТДВ є господарськими товариствами, створеними і діючими виключно з метою отримання прибутку та подальшого його розподілу між учасниками, з наявністю статутного капіталу, розділеного на частки визначених розмірів, відрізняючою ознакою яких є лише ступінь відповідальності перед кредиторами: у ТОВ засновники відповідають перед своїм кредиторам лише тим майном, яке враховано в статутному капіталі, а кожен із учасників несе відповідальність на ту суму, яка не перевищує його внеску в статутний капітал; у ТДВ засновники несуть перед кредиторами солідарну субсидіарну відповідальність.

В *підрозділі 2.3.* проаналізовано законодавство України щодо діяльності повних товариств. Надані рекомендації для покращення законодавства по діяльності повних товариств.

В *підрозділі 2.4.* мова йде про командитні товариства. У сучасній Україні командитне товариство розглядають як форму організації середнього і малого бізнесу в Україні, що достатньо стрімко розвивається. Однак, при цьому, треба відзначити, що в Україні наразі існує незначна кількість командитних товариств порівняно з іншими видами господарських товариств.

В **Розділі 3** магістерської роботи зроблено порівняльний аналіз господарських товариств (організацій) та наведено основні відмінності

організацій із статусом юридичної особи та без статусу юридичної особи, що дозволило відмежувати їх один від одного.

Так, в *підрозділі 3.1.* зіставлені між собою господарські товариства. Створена таблиця порівняння основних критеріїв, які законодавчо характеризують кожен із товариств (господарських).

В *підрозділі 3.2.* здійснено порівняння організацій з статусом юридичної особи та без такого статусу. Вказані основні відмінності організацій зі статусом юридичної особи від організацій без такого статусу.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз нормативного та теоретичного базису регулювання правового статусу організацій, з урахуванням поставленої мети і завдань у роботі, зважаючи на високий рівень актуальності досліджуваного питання, дозволив у дипломній роботі були зробити наступні висновки і пропозиції:

1. Юридичною особою є організація, що визнається державою як суб'єкт права, виступає у цивільному обороті від власного імені, має відокремлене майно, яке належить їй залежно від виду (приватна чи публічна) на праві власності або на іншому речовому праві та несе самостійну відповідальність за своїми зобов'язаннями.

Враховуючи національний законодавчий аспект та доктринальний підхід, можна визначити, що для того, щоб організація визнавалася юридичною особою, вона повинна володіти такими основними ознаками:

- організаційна єдність, яка визначається як надані законом юридичні можливості, у межах встановлених організаційно-правових форм існування юридичної особи, визначати і встановлювати систему внутрішніх зв'язків елементів, що складають її конструкцію, з метою забезпечення їхньої єдності і можливості організації виступати як суб'єкта цивільних відносин;

- майнова відокремленість – передбачає, що майно юридичної особи, відокремлене (відділене) від майна інших учасників цивільного обороту, а також від майна членів цієї юридичної особи і не залежить від їх долі;

- участь у цивільному обороті від власного імені, яка полягає у тому, що кожна юридична особа, маючи індивідуальне найменування, може діяти лише від свого імені, а саме: набувати майнових і особистих немайнових прав, нести обов'язки, вступати в різноманітні цивільно-правові відносини з іншими суб'єктами цивільного права. Від імені юридичної особи діють її органи, інші особи можуть виступати від імені юридичної особи на підставі довіреності.

- здатність нести майнову відповідальність – розкривається у тому, що юридична особа несе самостійну майнову відповідальність за своїми зобов'язаннями, відшкодовує шкоду, завдану її працівником під час виконання службових обов'язків, хоча в передбачених законом випадках не виключається і майнова відповідальність її окремих членів.

- здатність бути позивачем або відповідачем у суді під час розгляду цивільно-правових спорів, що регулюється Цивільним процесуальним кодексом України або Господарським процесуальним кодексом України.

2. Організацією є суб'єкт господарської, цивільної та іншої будь-якої, як комерційної так і некомерційної діяльності, не забороненої законом, яка може бути створена як зі статусом юридичної особи так і без такого.

Роль і значення організаційної єдності як визначальної ознаки організації, у тому числі юридичної особи, визначаються її місцем у системі ознак юридичної особи, тим, що вона виконує, забезпечуючи організації можливість самостійно діяти як суб'єкту цивільних відносин при реалізації нею власної правосуб'єктності. Це означає, що її варто розглядати як механізм, юридичний засіб для досягнення поставлених перед організацією цілей.

Організаційна єдність, забезпечуючи реалізацію юридичною особою своєї правоздатності, має на меті вирішення таких завдань:

1) ця ознака забезпечує доступ для сприйняття третіми особам шляхом вираження через організаційно-правову форму існування юридичної особи,

елементи внутрішнього устрою, чим забезпечує можливості придбання суб'єктивних прав і створення обов'язків як через органи юридичної особи, так і іншими способами;

2) вона визначає порядок формування органів юридичної особи, їхню компетенцію, місце і роль того чи іншого елемента при здійсненні дій організацією;

3) виступає способом формування волі юридичної особи і її вираження;

4) забезпечує єдність елементів, що складають внутрішню структуру організаційних зв'язків юридичної особи;

5) є способом забезпечення управління майном організації;

6) виступає способом узгодження інтересів осіб, включених у структуру внутрішньої організаційної єдності юридичної особи

3. Сутність категорії правосуб'єктності як загальної передумови участі юридичних осіб у цивільних правовідносинах розкривається у тому, що за своєю роллю у механізмі правового регулювання правосуб'єктність виступає як засіб фіксації кола суб'єктів – осіб, які мають здатність бути носіями суб'єктивних прав та обов'язків, визначає закріплюване нормами права загальне правове становище суб'єктів.

Аналіз положень ЦК України та ГК України дає підстави вважати, що, незалежно від того, яким нормативно-правовим актом визначається правовий статус юридичної особи, по відношенню до неї мають застосовуватися загальні положення ЦК України про її правоздатність та дієздатність, оскільки відповідні норми є загальними і свідчать про визнання загальної правосуб'єктності за всіма юридичними особами.

4. Незважаючи на активне створення протягом останніх років підприємств, заснованих на приватній власності, на сьогоднішній день в Україні суб'єкти господарювання державної власності становлять значну частку у загальному обсязі всіх суб'єктів господарювання та продовжують відігравати важливу роль у національному товаровиробництві.

Виходячи з положення чинного законодавства, відповідно до якого господарська діяльність може здійснюватись як з метою одержання прибутку так і без такої, серед державних організацій, окрім комерційних (підприємницьких), існують непідприємницькі організації, що не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасника, до яких належать: громадські об'єднання, споживчі товариства, релігійні організації, політичні партії, благодійні організації та інші.

5. Некомерційною організацією є самостійний господарюючий суб'єкт, який має права юридичної особи і здійснює діяльність, передбачену установчими документами, має самостійний баланс, поточні рахунки в банках, печатку, веде бухгалтерський облік, подає звітність відповідно до законодавства, не має на меті отримання прибутку. На сьогоднішній день умовно некомерційні організації складають цілу систему, яку можна поділити на вісім груп: 1) органи державної та місцевої влади і створені ними установи, організації, які утримуються за рахунок бюджетних коштів і ведуть облік за окремим планом рахунків; 2) благодійні фонди і благодійні організації, громадські організації, створені з метою надання реабілітаційних, фізкультурно-спортивних послуг для інвалідів (дітей-інвалідів) та соціальних послуг, правової допомоги, провадження екологічної, оздоровчої, аматорської спортивної, культурної, просвітницької, освітньої та наукової діяльності, а також творчі спілки та політичні партії, громадські організації інвалідів, науково-дослідні установи та вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації, заповідники, музеї та музеї-заповідники; 3) пенсійні фонди і кредитні спілки; 4) гаражні кооперативи, садівничі спілки – за умови, що вони не мають на меті отримання прибутку; 5) спілки, асоціації та інші об'єднання юридичних осіб, які створені для представлення інтересів засновників (членів, учасників) та існують виключно за рахунок їх внесків, а також пасивних доходів; 6) релігійні організації, до яких належать: релігійні громади, управління та центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади та їх об'єднання; 7) житлово-будівельні кооперативи та об'єднання співвласників багатоквартирних будинків; 8) професійні спілки, об'єднання та організації

профспілок і роботодавців, головною функцією яких є представництво та захист трудових, соціально-економічних прав та інтересів своїх членів.

6. Станом на сьогоднішній день спільна діяльність без створення юридичної особи є важливим суб'єктом господарської діяльності в Україні і потребує формування неупередженої, достовірної та своєчасної інформації з метою управління та контролю діяльності і сплати податків. З цією метою потрібно вдосконалювати систему бухгалтерського обліку як в учасників такої діяльності, так і уповноваженого учасника (оператора) обліку спільної діяльності. Окрім цього доцільно розробити і затвердити нормативно-правовий документ щодо ведення бухгалтерського обліку спільної діяльності без створення юридичної особи, а також більш докладно розкрити питання оподаткування спільної діяльності у змісті Податкового кодексу України.

7. Акціонерним товариством визнається господарське товариство, діяльність якого спрямована на отримання прибутку і статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями, яке самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, головною особливістю якого, у порівнянні з іншими різновидами господарських товариств, є те, що статутний капітал акціонерного товариства поділений на коло акцій - цінних паперів, кожна з яких дає її власнику (акціонеру) рівний обсяг прав, з урахуванням категорії й типу акцій.

Відповідно до чинного національного законодавства України за типом акціонерні товариства поділяють на дві групи: публічні та приватні акціонерні товариства. Публічне акціонерне товариство – це акціонерне товариство щодо акцій якого здійснено публічну пропозицію та/або акції якого допущені до торгів на фондовій біржі в частині включення до біржового реєстру. Приватним акціонерним товариством є акціонерне товариство, яке має статутний (складений) капітал, поділений на визначену кількість акцій рівної номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства.

Порівнюючи вище зазначені типи акціонерних товариств, можна відзначити, що основні переваги ПрАТ у порівнянні із ПАТ полягають у наступному: акції не проходять лістинг та не знаходяться у вільному обігу; відсутність жорстких вимог до кількості та складу органів товариства; відсутність потреби залучення незалежних директорів до наглядової ради; відсутність необхідності складати фінансову звітність за міжнародними стандартами; немає необхідності створювати комітети в складі наглядової ради; відсутність потреби застосовувати складну процедуру кумулятивного голосування при обранні членів наглядової ради; наглядову раду не треба переобирати щороку.

8. Одним із глобальних зрушень у контексті європейської інтеграції України стало прийняття у 2018 році Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII, який врахував тенденції розвитку відповідної організаційно-правової форми юридичної особи та сучасний стан правозастосування в Україні. Однак, незважаючи на це, треба визнати, що ряд питань, пов'язаних зі з'ясуванням сутності ТОВ як підприємницького товариства залишився невирішеним. Зокрема профільним Законом не визначено поняття ТОВ і ТДВ, що є досить проблематичним аспектом на практиці. Тому, проаналізувавши доктринальний підхід до вирішення цього питання і законодавство зарубіжних країн, вважаємо за необхідне внести зміни до новоприйнятого Закону і закріпити у ньому визначення ТОВ і ТДВ.

9. На сучасному етапі розвитку економічного потенціалу України такий вид господарських товариств як повні товариства залишаються найбільш «непривабливою» формою ведення підприємницької діяльності. Практичний досвід показує, що суб'єкти господарювання обирають таку організаційно-правову форму як повне товариство лише у тому випадку, коли здійснення певних видів господарської діяльності неможливо без створення останнього. Насамперед така практика пов'язана з вимогою національного законодавства про солідарну відповідальність учасників повного товариства, які несуть відповідальність за зобов'язанням товариства всім своїм майном. Однак юридичний досвід

достовірно підтверджує, що підвищена відповідальність учасників товариства не врівноважується ніякими перевагами є зовсім невиправданою, тому і займає перше місце у рейтингу найбільш «непривабливих» організаційно-правових форм ведення підприємницької діяльності.

Розглядаючи питання щодо удосконалення правового статусу повних товариств, то ми вважаємо, що це необхідно здійснювати шляхом надання законодавчого права товариствам на створення повних товариств як з правами юридичної особи так і без таких, оскільки це дасть можливість більшому колу осіб обирати таку організаційно-правову форму господарювання у зв'язку зі значно меншим обсягом обов'язків перед державою і громадянами.

10. Аналіз чинного законодавства дає підстави свтерджувати, що командитне товариство є оптимальним різновидом організації малого та середнього бізнесу в Україні, що дозволяє бути учасником у ньому навіть тим особам, підприємництво для яких заборонене або, які у такому праві обмежені.

Також, доречно зауважити, що Закон України «Про господарські товариства» відіграв надзвичайно велику роль у становленні не лише командитного товариства, але і усіх різновидів господарських товариств загалом та забезпеченні правового регулювання їх діяльності в різних сферах господарювання. Зміни, які вносились в цей закон певною мірою адаптували його норми до тих процесів, що відбувалися в економіці нашої держави. Проте більшість питань, що стосується специфіки діяльності цього виду товариства залишається поза увагою чинного закону. Тому, з метою уникнення прогалин в чинному законодавстві, важливим кроком є прийняття Закону України «Про командитні товариства», яким буде регламентовано спеціальні норми щодо створення та діяльності цих товариств.

11. Статистичні дані станом на 1 січня 2018 року в Україні свідчать про те, що на цей час в Україні діє 1 235 024 юридичних осіб. При цьому найбільша кількість підприємств (576 554) здійснюють підприємницьку діяльність у формі ТОВ (майже 47 % від усієї кількості юридичних осіб). Наступне місце серед комерційних недержавних підприємств займають приватні підприємства (16,2 %),

фермерські господарства (3,6 %), кооперативи (2,2 %), акціонерні товариства (1,2 %). Таким чином, можна зробити висновок, що основним видом існування підприємств в Україні є господарські товариства.

Як уже було зазначено вище, згідно з даними Державного комітету статистики України переважну більшість господарських товариств складають ТОВ. Їх частка дорівнює 97 % від усіх господарських товариств. 2,5 % займають акціонерні товариства. Частка інших товариств (ТДВ, повних товариств та командитних товариств) незначна і складає 0,5 %. На нашу думку така ситуація обумовлена, перш за все, тим, що ці товариства мають обмежену відповідальність перед кредиторами, що є першим критерієм при виборі організаційно-правової форми господарювання.

Аналізуючи положення чинного законодавства, можна визначити, що базовими критеріями, за якими проводиться відмежування господарських товариств є наступні: ступінь відповідальності учасників; система управління; право передачі права власності; статутний капітал; засновницькі документи; період функціонування

11. Відповідно до національного законодавства в Україні дозволяється створення і діяльність організацій зі статусом юридичної особи та організацій без такого статусу, що зумовлено достатньо складною процедурою створення і державної реєстрації юридичної особи, відповідальністю її учасників.

Проведений аналіз законодавства і юридичної практики дає підстави зробити висновки, що основні відмінності організацій зі статусом юридичної особи від організацій без такого статусу полягають у наступному:

- організації зі статусом юридичної особи мають право створювати відокремлені підрозділи, у той час як організації без такого статусу цього права не мають;
- організації зі статусом юридичної особи можуть здійснювати підприємницьку діяльність;
- організації зі статусом юридичної особи можуть бути учасником цивільно-правових відносин;

- організації зі статусом юридичної особи можуть засновувати ЗМІ;
- на організації зі статусом юридичної особи покладений обов'язок ведення фінансової документації і податкової звітності.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

1. Семеняга К. Відмінність організацій з правової точки зору. Могилянські читання – 2020: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти: XXIII Всеукр. науково-методична конференція: тези доповідей, Миколаїв, листопад 2020 р. Миколаїв: Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2020. С. 90-93.

АНОТАЦІЯ

Семеняга К.І. Відмінність організацій з правової точки зору. – Робота на здобуття освітнього рівня магістра за спеціальністю 081 «право» – Чорноморський національний університету імені Петра Могили, Миколаїв, 2021.

Дипломну роботу присвячено аналізу наукових та законодавчих положень у сфері регулювання суспільних відносин щодо діяльності організацій зі статусом юридичної особи та організацій без такого статусу, на основі чого здійснити правильне відмежування юридичних осіб зі статусом юридичної особи від юридичних осіб без такого статусу.

Ключові слова: організація, товариства, юридична особа, договір.

SUMMARY

Semeniaga K.I. Differences between organizations from a legal standpoint.

Work for the master's degree in specialty 081 "Law" – Black Sea National University named after Pyotr Mogila, Nikolaev, 2021.

The master's thesis is devoted to the analysis of scientific and legislative provisions in the field of regulation of public relations on the activities of organizations with legal entity status and organizations without such status, based on which to correctly distinguish legal entities with legal entity status from legal entities without such status.

Keywords: organization, society, legal entity, contract.